

Vliv autorských práv na quilting

Kathleen Bissett, www.kathleenbissett.com

Autorská práva nikdy nebyla oblastí, které bych plně rozuměla. Vím ale, co je plagiátorství a krádež, tedy pojmy, kterými se oblast autorských práv zabývá.

Sdílení a přejímání bylo vždy součástí tvorby quiltů, a je tedy pochopitelné, že ohled na autorská práva málokomu přišel na mysl. Mnohé z nás neúmyslně neuvažují o právu na copyright těch, kdo nám poskytují vzory, které tak rády šijeme. S tímto přístupem postupně návrhářům znemožníme pokračovat v jejich práci, protože si to nebudou moci nadále dovolit.

I my quiltařky proto musíme pochopit pojem autorské právo. Dokonce, jakmile si to samy uvědomíme, měly bychom jeho výklad sdílet i s dalšími.

Každý člověk sám o sobě je držitelem autorských práv k vlastní dokončené práci. Ta sama o sobě nemusí být extra registrovaná a ani na ní nemusí být uvedený známý symbol pro copyright. Autorské právo dává autorovi exkluzivní právo kontroly nad kopiemi, které jsou podle jeho práce vytvářeny, jde zejména o právo:

- Vytvářet či reprodukovat chráněné dílo v kopiích (např. kopírovat vzor)
- Připravovat odvozená díla (obdobně šité vzory)
- Distribuovat vzor pro veřejnost (návody během kurzů, vzory)
- Veřejně učit a přednášet (prezentace)
- Veřejně vystavovat určitá díla (výstavy)
- Autorizovat použití designu (udělovat souhlas)

Všichni rozumíme tomu, že fotokopie je kopie. To je velmi jednoduché. Ale cokoliv, co v uměleckém či tištěném médiu používá autorův design, je rovněž kopií. To zahrnuje quilty, jejichž základem je originální návrh (i s podstatnými změnami považovanými za odvozeniny), kopie vzorů, fotografií, diapozitivů, kreseb apod.

Narušení autorských práv nastane, pokud někdo použije návrh jiného autora (fotografii, malbu, plakát, quilt apod.) nebo vzor, předmět kurzu, fotografie či prezentaci quiltů pro jiný účel, než který byl autorem zamýšlen a zda to bylo s povolením autora nebo bez něj.

Kopírování či užití podstatné části původní autorským právem chráněné práce bez souhlasu autora vede ke konfliktu s copyright. Nic na tom nemění ani to, zda se tak stalo pro následný finanční prospěch či zcela nezištně. Podstatné je narušení práva autora kontrolovat kopie vlastního díla. V Kanadě je ochrana poskytována ještě 50 let po smrti autora (V ČR 70 let, pozn. překladatele).

Pokud si koupíte vzor quiltu, setkáte se v textu s pojmem Fair Use (USA) nebo Fair Dealing (Kanada), což lze chápat jako použití pro zamýšlený účel = quilt pro vás osobně či jako dárek od vás někomu jinému. Nedovolujete to ale použít zakoupený vzor pro komerční šití či kopírovat vzor a dále předávat vašim přítelkyním, klubu apod. Pokud si zakoupíte vzor či knihu, jste fyzickými vlastníky pouze knihy či vzoru, nikoliv jejich obsahu.

V dubnu 2014 jsem požádala ředitele pro povolení v CT Publishing, Inc. o vysvětlení prohlášení, které je uvedeno v mnoha jejich publikacích:

„Pozn. pro učitele: CT Publishing, Inc. Vám doporučuje používat tuto publikaci jako učební text“

Jeho vyjádření:

„Záměrem tohoto prohlášení je motivovat učitele používat tuto knihu jako základ výuky. Neznamená to, že přitom smí porušit copyright a zákony o duševním vlastnictví. Reprodukování obsahu publikace – foto kopírováním, scanováním či opisováním návodů pro účely sdílení s dalšími – je narušení zákonného copyright bez ohledu na úplatu. K porušení dochází, pokud je obsah sdílen bez souhlasu autora. Zakoupením knihy nebo vzoru získáváte právo využít obsah pouze pro individuální využití. Proto v pokynech pro kurzy musí být uvedeno, že každý účastník musí mít vlastní výtisk knihy. Naši autoři a návrháři si vydělávají tím, že vytváří vzory a techniky, které inspirují a zajímají čtenáře a zaslouží si tedy odměnu za jejich těžkou práci, stejně tak jako odměnu dostává číšnice či řidič nákladáku za jejich práci.“

Principem tedy je, aby každý účastník kurzu měl svoji knihu či publikaci a ta je pak použita jako učebnice. Ačkoliv výše uvedené stanovisko poskytlo CT Publishing, Inc., lze předpokládat, že obdobná pravidla používají i ostatní vydavatelství. V každém případě by to měla být běžná etická zásada každého učitele.

A co knihy, online kurzy a demonstrace? I na ty všechny se vztahuje copyright bez ohledu na to, zda jsou zdarma nebo za poplatek. I tady platí zásada volného použití pouze pro vlastní potřebu. Sdílet můžete link, nikoliv obsah.

Jako mnoho jiných autorů a návrhářů jsem se i já setkala s nerespektováním mých vzorů. Uvádím několik příkladů:

V roce 2002 jsem se dozvěděla, že německý výrobce vyrábí a distribuuje skládací šablony pro můj vzor Magické dlaždice. Faxem získal od někoho kopii mého vzoru, který následně nazval svými „Magickými dlaždicemi“ a použil při tom výraz související s jejich šitím (grout=spárovací hmota mezi kachličkami) místo mého výrazu tiles=dlaždice. Použila jsem německého právníka, který dosáhl zastavení distribuce. Zapamatujte si: nesmíte použít vzor někoho jiného pro výrobu předmětu k další distribuci či dosažení osobního prospěchu. Ve virtuální webové galerii, která představuje kanadské umělce, jsem rovněž vzor Magických dlaždic našla u quiltu, který byl nabízený k prodeji. Protože nebyla uvedena žádná zmínka o mně a mém vzoru, bylo možné předpokládat, že tzv. umělkyně je autorkou. Ředitel galerie se okamžitě omluvil a obrázky quiltu stáhnul. Domnívám se, že autorka si nebyla vědoma porušení zákona, a proto jsem jí podklady pro užití práva v souladu s copyright poslala. **Zapamatujte si:** vystavujete-li nebo prodáváte-li quilt podle určitého vzoru, musíte mít povolení a činit tak s vědomím autora.

Dozvěděla jsem se i o obchodu, kde pořádají kurz „Magických dlaždic“ s fotokopii vzoru. Zavolala jsem tam, aniž bych se představila, a řekla, že jsem slyšela, že pořádají tento kurz a že bych měla zájem koupit jenom návod. Bylo mi řečeno, že pouhý vzor není publikován. Představila jsem se a domohla jsem se vyřešení napadení mých autorských práv, což se také následně stalo. **Zapamatujte si:** osoba (obchod, klub) nesmí prodávat, distribuovat nebo učit vzor, který je chráněný autorským právem, za účelem osobního zisku či se záměrem umožnit ostatním získat vzor bez jeho zakoupení.

V inzertní sekci jednoho časopisu a na webu jsem našla své „Magické dlaždice“ jako pozadí pro nabídku pomůcek pro quilting. Dozvěděla jsem se, že ani netušili, že narušují můj copyright a do hodiny se u inzerátu objevil odkaz na můj web. **Zapamatujte si:** vystavování je jedním z aspektů autorského práva. Můj souhlas byl v tomto případě nutný.

Některé klubové i autorské webové galerie sdílí obrázky quiltů z velkých výstav prostřednictvím dalších virtuálních galerií. Quiltačky se chtějí podělit se svými přáteli o úžasné práce, které viděly. **Zapamatujte si:** zveřejňovat obrázky quiltů je možné pouze s povolením jejich autora.

Často se účastním jako host různých klubových setkání, kdy se zároveň promítají obrázky quiltů, často bez uvedení jejich autorů. **Zapamatujte si:** v nejpřísnějším pojetí nelze bez souhlasu autora veřejně předvádět jeho design. Na druhé straně, ale právě tato prezentace pro gildy a kluby je tou nejlepší propagací pro každého autora a nebude nic namítat proti tomu, když se následně bude kupovat jeho kniha či vzor. O dobrou propagaci jde ale pouze tehdy, když je uveden odkaz na autora či knihu.

Stává se občas, že quiltačka absolvuje kurz, přečte si knihu nebo časopis a následně sama učí na základě původně získaných profesionálních materiálů. Moje kolegyně jednou našla fotokopie svého návodu na barvení hedvábí na trhu, kde prodejce barev na látku tento její návod používal. Tím se neoprávněně obohacoval díky podkladům, které patřily mé kolegyni. **Zapamatujte si:** pouze vlastník autorských práv smí určit, kdo bude distributorem a kdo bude mít prospěch z jeho práce.

Velmi často si fotokopie vzorů z časopisu či jiné publikace předávají přítelkyně quiltačky mezi sebou nebo je používají pro klubový „blok měsíce“. Obecně si můžeme říci, že je to v pořádku, protože vše bylo bez úplaty. **Zapamatujte si:** v tomto případě, ačkoliv šance, že budete při narušení práv přistiženy, je velmi malá, je to neetické. Takto se o vzor může dělit pouze vlastník práv.

Quiltačka si zakoupí knihu nebo vzor a několik stránek si ofotí, aby se jí při realizaci projektu lépe pracovalo a měla návod po ruce. **Zapamatujte si:** pokud záměr vzoru publikovaného v knize vede ke tvorbě kopií, může je vlastník/kupec udělat, ale pouze pro svoji vlastní potřebu. Nesmí je předávat dalším.

Je velmi potěšující, že gildy a kluby v posledních letech již jejich očekávané dodržování copyright veřejně publikují. Ne všichni postupují stejně, ale mnozí již pomáhají svým členům prostřednictvím webu rozpoznat důležitost copyright a uveřejňují jak formální zásady, tak praktické návody.

Doufám, že touto cestou mohu vnést trochu osvětlit, tak nás autorská práva ovlivňují v quiltingu. Musíme chránit vlastní návrhy a respektovat práva ostatních designérů. K dispozici je velké množství informací. Dále uvádím linky na weby, které o této problematice informují, mnoho z nich posloužilo i jako zdroj pro tento článek.

Canadian Intellectual Property Office
<http://www.cipo.ic.gc.ca/eic/site/cipointernet-internetopic.nsf/eng/Home>

Harris, Lesley Ellen. Canadian Copyright Law. Toronto: McGraw-Hill Ryerson. 2001

<http://www.mcgrawhill.ca/companion/copyrightlaw/>

Copyright Infringement on the Lost Quilts site
<http://lostquilt.com/index.php/protecting-quilts/copyright-infringement/>

Copyright Law & the Quilter from Dawn's pages
<http://www.reddawn.net/quilt/copylaw.htm>

Copyright Quiz for Quilters
<http://www.quilt.com/FAQS/CopyrightFAQ.html>

10 Big Myths about Copyright Explained
<http://www.templetons.com/brad/copymyths.html>

Copyright Basics (USA)
<http://www.copyright.gov/>

Websites: Five Ways to Stay Out of Trouble
<http://fairuse.stanford.edu/overview/website-permissions/websites/>

Poznámka:

Od té doby, co píšu tento článek, kontaktovalo mne mnoho quiltařek s dotazy, jaký je rozdíl mezi quiltem inspirovaným někým jiným a quiltem, který je z jiné práce odvozený.

- Quilty, které jsou inspirovány prací někoho jiného, musí být natolik rozdílné v designu, že jejich příbuznost k inspirující práci nesmí být rozpoznatelná. Proto jsou považovány za originál a nenarušují autorská práva
- Quilty, jejichž základem je použití prvků, které navrhla jiná osoba a lze je považovat za odvozené od originálu, jsou v rozporu s autorskými právy, pokud jsou vystaveny na velkých výstavách, publikovány, prezentovány na webu atd. a nemají zároveň písemné povolení původní autora.

Důležité zásady copyright k zapamatování

- Jednotlivec má automaticky autorská práva k jakékoliv své původní práci
- Porušení copyright nastává tehdy, pokud někdo použije design jiného autora, jeho vzor, výstup z kurzu nebo fotografie/promítání jeho quiltů za jiným účelem, než bylo původně určeno či pro který má povolení
- Povolení musí být písemné a musí výslovně uvádět detaily použití
- Je na vás, abyste si našli případného držitele práv a jeho povolení získali
- Quilty, které byly vytvořeny podle vzorů v časopisech, jsou jen pro osobní potřebu
- Quilty, které byly vytvořeny podle vzorů v časopisech, nesmí být použity pro osobní obohacení. To zahrnuje i vystavování a prodej. Pokud quilt chcete vystavit, musíte autora vzoru uvést a získat jeho souhlas. Pokud quilt získá finanční odměnu, je třeba držitele práv vyrozumět a cenu si s ním rozdělit.
- Vzor nesmíte použít, pokud vytvoříte předmět, který vám přinese majetkový prospěch. Je nutné uvést autora a získat jeho souhlas pro výrobu specifikovaného množství výrobků. Navíc k udělení povolení je autor oprávněn žádat poplatek a určit jeho výši.
- Technicky vzato, musí mít jak učitelé, tak obchody písemně povolení vystavit vzorek nebo quilt. Pokud ale bereme tento způsob vystavení jako „fair use“, lze tento krok opominout. Vystavený kus ale musí mít popisek se jménem designéra/autora. Pokud

bude takový vzorkový quilt prodán, je povolení autora nutné s uvedením počtu zhotovených a k prodeji nabídnutých quiltů. Držitel práv může rozhodnout, zda bude žádat poplatek a v jaké výši.

- Nikdo nesmí prodávat, distribuovat nebo učit pro svůj osobní majetkový prospěch či pro zabránění ostatním v koupi vzoru či návodu z časopisu nebo jiných zdrojů, aniž by k tomu měl povolení držitele práv. Články/vzory z časopisů, knih či materiály a poznámky z kurzů nelze reprodukovat.
- Užití jiné techniky nebo média může být rovněž narušením copyright, pokud je výsledná práce blízkou kopií originálního designu nebo obrázku.
- Práce, které jsou inspirovány dílem někoho jiného, ale jsou natolik odlišné v designu a celkovém dojmu, že nejsou snadno rozpoznatelné jako příbuzné k originálu, nejsou považovány za narušení práv.

Poznámka:

Původně byl článek otištěný v The Canadian Quilter, časopis CQA/ACC. Jeho další sdílení a šíření je možné pouze tehdy, pokud bude autorka přesně citována. Překlad do češtiny vychází z doplněného stejnojmenného článku, který byl publikovaný v roce 2014.

Prague Patchwork Meeting získal písemné svolení k překladu a otištění na webu a v Newsletteru PPM od paní Kathleen Bissett dne 17.5.2016

Překlad: Jana Štěrbová

Kathleen Bissett

CQA/ACC Certified Judge

www.canadianquilter.com

CQA/ACC NJS Jury Coordinator

www.njs.canadianquilter.com

Chair, Grand National Quilt Show

www.grandnationalquiltshow.ca

www.regionofwaterloo.ca/jsh